

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnopoziroiste.rs

Издаје Народно позориште у Београду

НЕСПОРАЗУМ

У ДРАМИ ПРЕМИЈЕРЕ И ГОСТОВАЊА, ОБНОВЕ И КОНЦЕРТИ У ОПЕРИ, НОВИ ДИРЕКТОР У БАЛЕТУ

У три месеца шест премијера и обнова

Крај 2011. и на почетак 2012. године остаће запањени по изузетно живој делатности Дrame Народног позоришта. После веома запажене новембарске премијере представе „Зли дуси“ по роману Ф. М. Достоевског, у драматизацији и режији Тање Мандић Ригонат, у децембру је уследио велики успех „Неспоразума“ Албера Камија у режији младог Вељка Мићуновића, а већ 14. јануара се очекује премијера комада Оскара Вајлда „Важно је звати се

Ернест“, у поставци Николе Завишића – све три на тек адаптираној Сцени „Раша Плаовић“. Убрзо потом, 23. јануара, љубитељи класике ће на Великој сцени имати прилику да виде Калдеронов „Живот је сан“, у сценском виђењу Слободана Унковског. Драма крунише одлазећу годину гостовањем представе „Дервиш и смрт“ у будимпештанском Новом театру (биће то уједно и прво представљање Музеја Народног позоришта у иностранству – изложбом „Народно позориште кроз историју“), а Нову годину започи-

ње још једним значајним гостовањем, у Дизелдорфу, где ће Еурипидове „Баханткиње“ бити изведене на сцени Шауспилхауса.

Између две обнове, „Дон Пасквалеа“ у децембру и „Дон Карлоса“ почетком фебруара, љубитељи опере ће моћи да уживају у концерту „Божићно путовање“ који ће наш Хор извести у четвртак, 29. децембра, те у традиционалном Новогодишњем гала концерту, 13. јануара.

После изузетно напорних припрема светске праизведбе „Александра“, балетски ансамбл у Новој

години очекује рад са новим директором, у питању је амерички кореограф Брус Стајвел (Bruce Steivel). Децембарску активност је обележила прослава 20 година уметничког рада примабалерине Миле Драгичевић, а поштоваоци балетске уметности ће на самом крају месеца, као и годинама уназад, моћи да уживају у „Шчелкунчику“ П. И. Чајковског, којег ће 26. децембра, са почетком у 16 и 20 сати, приказати ученици Балетске школе „Лујо Давичо“.

J. С.

Сцена „Раша Плаовић“

Оскар Вајлд

Важно је
звати се Ернест

редитељ

Никола Завишић

ПРЕМИЈЕРА

14. јануар

Велика сцена

Педро Калдерон
де ла Барка

Живот је сан

редитељ

Слободан Унковски

ПРЕМИЈЕРА

23. јануар

**НОВОГОДИШЊИ
ГАЛА
КОНЦЕРТ**

ПЕТАК

13. јануар 2012.

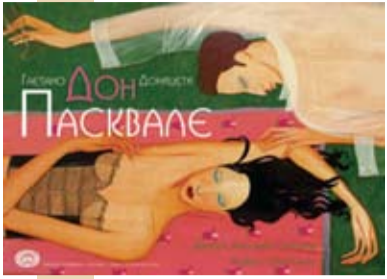
ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

ОБНОВЉЕН „ДОН ПАСКВАЛЕ“

После дуже паузе, „Дон Пасквале“ Гаэтана Доницетија у режији Саше Габрића, поново је на репертоару Опере. Обнову, која је одржана 17. децембра на Великој сцени, дириговала је Зорица Митев Војновић. Улоге тумаче Драгољуб Бајић /

Вук Матић / Михаило Шљивић (Дон Пасквале), Софија Пижурица / Снежана Савичић Секулић (Норина), Дејан Максимовић / Дарко Ђорђевић / Данило Стошић (Ернесто), Небојша Бабић / Владимир Андрић (Доктор Малатеста), Свето Кастратовић / Милош Ђуричић (Нотар) и Владимир Јовановић (Трубач). Причу о богатом и уображеном старцу кога на превару ожене како би га научили памети, Габрић је сместио у данашње време, а старца је претворио у уображеног младића.

М. Б.

ХЕНРИ ШЕСТИ

Драмски ансамбл је у четвртак, 8. децембра, одржао прву читаћу пробу представе „Хенри Шести“, коју по тексту Вилијама Шекспира, у преводу Зорана Пауновића, режира Никита

Миливојевић. Представа је копродукција Народног позоришта, Фонда „Лаза Костић“ и чувеног лондонског Глоб театра, где ће бити премијерно изведена 11. маја 2012. године. Београдска премијера, на Великој сцени, најављује се за јуни. Насловна улога је поверена Хаци Ненаду Маричићу, а у подели су и Предраг Ејдус (Бискуп од Винчестера, касније кардинал), Миодраг Кривокапић (Војвода од Глостера), Борис Пинговић (Војвода од Самерсета), Небојша Кундачина (Ричард Плантагенет), Бранко Јеринић (Ерл од Ворика), Бранислав Томашевић (Ерл од Сафока), Слободан Бештић (Лорд Толбот), Александар Срећковић (Карло, краљ Француске), Павле Јеринић (Вернон), Бојан Кривокапић (Бесит) и Јелена Ђуливан (Јована од Арка).

М. Б.

ШАНСА НА РАШИ

Глумица Народног позоришта, Сузана Петричевић, извела је 22. децембра на Сцени „Раша Плаовић“, монодраму „Последња шанса“, по тексту Мирјане Бобић Мојсиловић и у продукцији Фави театра. Гостовање је уприличено после недавног учешћа на Деветом међународном фестивалу „Златни витез“ у Москви, на којем је ова представа, у конкуренцији малих форми, освојила „Златног витеза“ – златну диплому.

Р. П. Н.

БОЖИЋНО ПУТОВАЊЕ

Концерт Хора Опере под називом „Божично путовање“, биће одржан у четвртак 29. децембра у 20 часова на Великој сцени. На програму ће бити композиције Грубера, Чајковског, Мокрањца, Франка, Говедарице, Зарова... Као специјални гост, наступиће великан наше Опере, Живан Сарамандић.

Р. П. Н.

СВЕТЛАНА ЗАХАРОВА ПОСЕТИЛА НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Печат за прву балерину света

Једна од најзначајнијих светских балерина данашњице, првакиња Бољшој театра Светлана Захарова, посетила је у суботу, 3. децембра наш национални театар. Том приликом, управник Божидар Ђуровић је уручио Печат Народног позоришта славној руској уметници, која је те вечери наступала на гала догађају у Великој дворани Сава центра. Са њом су се на сцени појавили и многобројни светски познати балетски играчи из Бољшој театра, Маријинског театра, миланске Скале, Балета из Хамбурга, те из Народног позоришта.

Ђуровић је Захаровој честитао на изванредном наступу и, надовезујући се на њене речи са конференције за новинаре одржане претходног дана – како би радо сарађивала са Народним позориштем – додао: „Уз Печат Народног позоришта стоји и натпис ‘Ово позориште је Ваш дом’. Желим да ову Кућу од сада заиста доживљавате као свој дом. Искрено се надам да ћете ускоро заиграти у нашем позоришту, можда у ‘Бајадери’ Габријеле Комлеве или у некој другој представи са актуелног репертоара“. Захарова се захвалила, истакавши да је веома почастована и узбуђена, и казала како постоје велике шансе да већ током 2012. године наступи у некој нашој про-

дукцији. Славна уметница је похвалила чланице балетског ансамбла Националног театра које су са њом наступиле у Сава центру, оценивши да су „украсиле тај догађај“.

Иначе, ова велика уметница, рођена у Луцку, у Украјини, плеше од своје шесте године, када ју је мајка уписала у локални студио фолклора. У десетој години почиње да учи класични балет, на Кијевском кореографском институту. Иако је током прве године имала прекид јер је због службовања свог оца, који је војно лице, морала да са породицом напусти Кијев, полаже први разред и наставља школовање. После освојеног другог места на балетском такмичењу у Санкт Петербургу у организацији Балетске академије

Ваганова, прихвата понуду и прелази у ову престижну образовну институцију. Већ као ученица добија соло-улогу у Маријинском театру – Краљица Дријада у Минкусовом „Дон Кихоту“, да би убрзо освојила готово комплетан први фах улога класичног балета и са матичним ансамблом наступала на многим светским сценама. На позив Владимира Васиљева, маја 2003. прелази у Бољшој театар, где се публици представља најпре улогом Жизеле. Миланска Скала, у којој наступа као стална гошћа, у сезони 2008/09. јој је доделила звање „примабалерина асољута“. Тренутно је једина активна балерина која носи ово звање, највише у свету балета.

■ М. Безбрадица ■

СКЛОПЉЕНА НОВА МЕЂУНАРОДНА ПРИЈАТЕЉСТВА

Сарадња са Бољшој театром из Минска

Управник Народног позоришта у Београду, Божидар Ђуровић, и генерални директор Националног академског Бољшој театра опере и балета Републике Белорусије, Владимир Гријдуск, потписали су Протокол о билатералној сарадњи.

Протокол је потписан 15. децембра у Минску, а свечаном чину присуствовали су генерални директор Националне опере из Софије Пламен Карталов (нашој оперској публици добро познат као редитељ), генерални директор Љвовског академског театра опере и балета Тадеј Едер и генерални директор Опере из Дрездена Ханс Фрај.

Споразумом је предвиђено размијена културне размене између две установе у области музичке уметности, сценско-извођачке делатности, заједничког организовања и одржавања међународне стваралачке делатности, одржавања мастер-класа водећих стручњака обе

Куће, размене стручњака... Такође, предвиђено је учешће у такмичењима и фестивалима, организовање турнеја, као и активна размена информација о најважнијим догађајима у музичком и позоришном животу обе земље.

М. Б.

ПРВА ДРАМСКА ПРЕМИЈЕРА У НОВОЈ ГОДИНИ НА СЦЕНИ „РАША ПЛАОВИЋ“

Важно је звати се Ернест

Шта се догађа када имате болесног пријатеља кога стално посећујете, при том ваша тетка воли ред и организованост, а вама се само компликује живот јер се заљубљујете у погрешну особу? Све то представља само део заплета бриљантне комедије Оскара Вајлда „Важно је звати се Ернест“, која ће у режији Николе Завишића бити премијерно изведена 14. јануара на Сцени „Раша Плаовић“.

се потпуно невероватне ствари... Ситуације у које долази, водећи двоструки живот који покушава да прикрије од околине, изазивају праве салве смеха и заслужне су што је „Важно је звати се Ернест“ једна од најдугоченијих и најизвођенијих комедија икад. Од праизвођења давне 1895. године у позоришту „St. James“ у Лондону, доживела је бројне верзије у театру, али и на филмском платну.

Напомињући да је пресрећан што ће представу радити „у окружењу свих тих дивних људи из глумачке и сарадничке екипе“,

Зорану Ћосићу, Душанки Стојановић Глид и Соњи Кнежевић.

Говорећи о универзалности и непролазности овог комада, Ђорђевић наглашава да је он више него актуелан зато што се бави преваром и преварантима.

„Шта је данас, у овом времену, актуелније од тога? Ево само погледајте пример медија. Било који медиј да је у питању, без обзира да ли гледате телевизију, слушате радио или читате новине, само се о томе говори и пише. Ко је кога и кад преварио, зашто је то урадио... Посебно је интере-

сантино да су сви, некако, збуњени. Такви смо и ми, у представи. Сви смо збуњени, али најискреније збуњени“, открива Ђорђевић и истиче да истраживачки рад на овој представи и није био претерано напоран. „Довољно је било да се осврнемо на свет око себе и да то применимо на сцени“, објашњава и напомиње да је то, нажалост, чињенично стање.

„Ми се публици стално обраћамо. Она је укључена у представу, на један други начин, али не у смислу текста“, каже Зоран Ћосић и додаје да комад обилује Вајлдовим реченицама које имају форму епиграма. „Свака за себе је врло духовита и тачна и лако се може употребити и у данашње време. Његове реченице делују као да су писане јутрос, пре него што смо почели пробу“, оцењује Ћосић.

Завишић је задужен и за идеју простора, коју ће реализовати Мираш Вуксановић, Бојана Никитовић креира костиме, Соња Лончар музику, а Тамара Антонијевић сценски покрет.

Завишић је задужен и за идеју простора, коју ће реализовати Мираш Вуксановић, Бојана Никитовић креира костиме, Соња Лончар музику, а Тамара Антонијевић сценски покрет.

■ Микојан Безбрадича ■

Обрађујући деликатна питања морала из сфере породичних односа, али и разоткривајући лицемерство врхова грађанског друштва, славни писац и ненадмашни козер, Вајлд, стекао је признања у многим земљама Европе.

Наиме, Цек Вортинг, протагониста овог дела, води двоструки живот. У стварности је одговорни земљовласник, који брине о бројној послузи, али и о комшијама чије међусобне проблеме, мање-више, решава успешно. Он је, међутим, креирао и фиктивни лик непостојећег брата званог Ернест, који је црна овца породице и чији се лик састоји од срљања из невоље у невољу. Ернест је у ствари Цеков алиби за бег из стварности у живот који стварно воли, тражећи сва задовољства која су му као Цеку недоступна кроз имагинарни лик Ернеста. На крају, након безброј обрта и комичних заплета, откривају

редитељ Завишић сматра да Вајлдов комад пружа прилику да се „стварно играмо са нечим што је у сваком погледу недискутабилно генијално“.

„Жеља ми је да направимо ескапистичку представу, односно једно језгро антиангажованог театра. Хоћу да урадим хелију потпуно разбарушеног друштва које нема никакве везе са реалношћу и које је толико хипер-реално да се претвара у своју супротност. Дакле, поставићемо једну хипстерску представу са пуно лагане, опуштене музике која заправо представља хиперболу неимања става“, најављује Завишић, који је улоге поверио Милошу Ђорђевићу, Ненаду Стојменовићу, Сени Ђоровић, Анастасији Мандић,

ЈАНУАР 2011.

• ПРВА ПОСТАВКА
аутор Зорица Јанковић

• СТЕВАН СРЕМАЦ, АКАДЕМИК И АКАДЕМАЦ
изложба постављена у сарадњи са Народним музејем из Ниша, аутори Зорица Јанковић и Јован Младеновић

ПРОМОЦИЈЕ

25. 01 | 18.00 Харолд Пинтер, НОВИ СВЕТСКИ ПОРЕДАК, издавач „Архипелаг“

СУСРЕТИ

18. 01 | 18.00 МЕТА ХОЧЕВАР, сценограф

КОНЦЕРТ

19. 01 | 18.00 ГУДАЧКИ КВАРТЕТ „МОКРАЊАЦ“

ОТВОРЕНА ВРАТА

21. 01 | 13.00 часова

Музеј Народног позоришта у Београду. Тел: 328 44 73

ДЕРВИШ И ИЗЛОЖБА У НОВОМ ТЕАТРУ

Народно позориште у Београду узвратило је 22. децембра посету Новом театру из Будимпеште дуплим програмом – драмском представом „Дервиш и смрт“ Меше Селимовића у режији Егона Савина и изложбом „Народно позориште кроз историју“ ауторке Зорице Јанковић.

Гостовање је реализовано у оквиру Протокола о дугорочној сарадњи између два позоришта, који су 1. јуна ове године потписали Управник Националног театра Божидар Ђуровић и директор Новог театра Иштван Марга.

Говорећи о овој изложби, Ђуровић је напоменуо да је она „логичан корак даље“ с обзиром на свест да је српски театар „део једног ширег простора, европског, из којег смо црпili инспирацију, на чијем смо утицају градили сопствени поглед на позоришну стварност. Публика изван Србије, којој је ова изложба првенствено намењена, имаће прилику да види само део блага наше театарске историје које смо успели да отргнемо од заборава, да се упозна са нашом позоришном историјом и да обогати сопствено искуство чији би заједнички именитељ требало да буде испружена рука спремна за сарадњу“. Ђуровић је додао да ће нас „наша спремност да савремени театар, којим се про-

жимају различите театарске средине, огледамо у традицији, учинити још способнијим за комуникацију језиком данашњице“.

Р. П. Н.

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ / 20 ГОДИНА УМЕТНИЧКОГ РАДА МИЛЕ ДРАГИЧЕВИЋ

Нисам балетски фанатик

Наступом у представи Лудвига Минкуса „Бајадера“, првакиња нашег Балета, Мила Драгичевић, обележила је у четвртак 8. децембра, две деценије уметничког рада. У овом балету, премијерно изведеном на Великој сцени 19. маја ове године, у кореографској поставци Габријеле Комлеве, призната уметница је маестрално одиграла лик Никије – индијске плесачице, бајадере. Осврнувши се на досадашњи ток каријере, госпођица Драгичевић је, у разговору за Позоришне новине, оценила тај период као веома успешан.

„Да, веома сам задовољна оним што сам постигла, јер знам колики је труд био уложен у све то. Давала сам се, и те како. Наравно, сваки уметник никад није баш до краја задовољан, јер увек мисли да може још боље. Мислим да је таква врста размишљања, у смислу напретка, сасвим у реду, јер човек се учи док је жив“, сматра наша саговорница која је у сталном ангажману у Народном позоришту од 1991. У периоду до 2000. године, када добија звање прве солисткиње, остварује богат солистички репертоар у представама „Успавана лепотица“, „Жизела“, „Лабудово језеро“, „Дама с камелијама“, „Силфиде“, „Шехерезада“, „Самсон и Далила“, „Песник Чајковски“...

„То су биле тешке године, године велике економске кризе, рата, санкција... Све то одражавало се, наравно, и на уметност. Међутим ја, као емотивно биће, упркос свему томе посматрам тај пе-

риод на други начин, који у мени буди нека лепа сећања, најнежнија и најчистија. Некако, трудим се да мој мозак избрише све то ружно што се свима нама догађало и да памти само неке лепе ствари. Ето, на пример, представу ‘Самсон и Далила’. Дуго сам маштала о улози Далиле и та жеља ми се остварила. Премијеру смо имали у Сава центру, а партнер ми је био Денис Касаткин. Имали смо дивну сарадњу и веома ми је жао што тај балет више није на репертоару“, напомиње Мила.

У веома кратком периоду, за свега 12 месеци, већ 2001. добија звање првакиње. Уследиле су прве улоге у балетима „Јесењи плусак“, „Дон Кихот“, „Охридска легенда“, „Чудесни мандарин“, „Лабудово језеро“, „Доктор Цекил и мистер Хајд“, „Ромео и Јулија“, „Жизела“, „Краљица Марго“, „Укроћена горопад“... Признаје да јој је свака од тих улога драга на свој начин. Ипак, као веома значајну и посебну, издваја Никију из „Бајадере“. „Рад са госпођом Комлевом, заслужном уметницом Совјетског Савеза, био је стварно посебан, то је било једно потпуно ново искуство. Она је заиста врхунска уметница и велика дама. Наша професија је веома тешка, али уз такве људе као што је Габријела Комлева, све буде много лакше“, каже наша саговорница која је одрасла у уметничкој породици. Наиме, старија сестра Душка је такође првакиња нашег Балета, а у истом ансамблу су некада са великим успехом наступали и њихови родитељи, отац Чедомир Драгичевић и мајка Маг-

далена Јанева. Мила је од ње, у време кад су живели на Сицилији, научила прве балетске кораке. По доласку у Београд, родитељи је уписују у балетску школу код професорке Зинете Мусић. Изве-

стан период је провела и у класи примабалерине Иванке Лукатели, а дипломски рад, улогу Црног лабуда, спремао је са Вишњом Ђорђевић, још једним великим именом наше балетске сцене. „Она

ми је много помогла, нарочито када сам се спремао за дипломски. Упркос здравственим проблемима које је тада имала, Вишња је била одлучна у намери да посао на дипломском раду приведемо до краја. Много сам јој захвална на томе, то је нешто што се не заборавља“, наглашава Мила.

Пут од чланице до првакиње Балета, како тврди, био је веома тежак и трновит. Требало је имати много храбрости, снаге, воље да се стигне до тог статуса. „Имам велико поштовање према својој професији, али и позоришту у којем радим. Међутим, нисам балетски фанатик. Ово је посао за који је потребна љубав. А она ме је увек водила. Балет не може да се игра ‘на морање’. Било шта да се ради на тај начин, никад не може да изађе на добро. Овај наш свет јесте бајковит, али у њему владају ред и дисциплина, као у војсци. То мора да се поштује. Због свега тога, имамо веома мало времена за приватни живот“.

Мила признаје да обожава класични балет. Ипак, не крије да би волела да се опроба и у нечему новом. „Свиђају ми се неокласични балети. Они су сада, што се каже, ‘ин’“. Волела бих да нам дођу неки страни кореографи који би донели нешто ново, другачије, а опет да у свему томе не забораве ни на традицију, која је веома важна, поготову за кућу као што је Народно позориште. А, што се тиче улога... Волела бих да одиграм, рецимо, Ану Карејину или Шехерезаду у некој чудној кореографији“, открива нам на крају разговора.

■ Микојан Безбрадица ■

ЖЕЉКО ЛУЧИЋ И ЗОРАН ТОДОРОВИЋ ПОСЕТИЛИ НАЦИОНАЛНИ ТЕАТАР

Заједно на сцени Народног позоришта

Солисти светских оперских сцена Жељко Лучић и Зоран Тодоровић, који су у Београд приспели ради наступа на Новогодишњем оперском гала концерту одржаном у Великој дворани Сава центра, посетили су у понедељак, 19 децембра, Народно позориште.

Лучић је свакако велики миљеник наше оперске публике, која добро памти почетке његове, сада заиста можемо рећи блиставе каријере, који су се одвијали најпре на даскама Српског народног позоришта а потом Народног позоришта у Београду. Ипак, да подсетимо: рођен је 1968. у Зрењани-

ну, а соло певање је студирао на Музичкој академији у Новом Саду и на Академији уметности БК у класи професорке Бисерке Цвејић.

После освојеног великог репертоара („Травијата“, „Лучија од Ламермура“, „Фауст“, „Адријана Лекувер“, „Фигарова женидба“...),

прве награде на престижном међународном такмичењу „Франческо Винас“ у Барселони, али и свих симпатија домаће публике и критике, крајем деведесетих година је отишао у Франкфуртску оперу. Наступима у Метрополитену, Ковент гардену, Националној опери Париза, у Амстердаму, Бечу, Балтимору, Фиренци... извојевао је статус једног од најцењенијих светских баритона.

Тодоровић, који се нашој публици представио у марту 2010. улогом Ф. Б. Пинкертон у Пучинијевој „Мадам Батерфлај“, певање и глуму је дипломирао у Немачкој. Убрзо по добијеном првом ангажману у хановерској Штацопери, широм му се отварају врата

најпрестижнијих оперских кућа у Бечу, Паризу, Барселони, Мадриду, Милану, Лиону, Берлину, Дрездену, Тулузу, Токију, Сан Франциску, Лондону... где као један од водећих европских тенора наступа са великим оперским дивама и под вођством најпознатијих диригената.

На концерту у Београду су, после паузе од 13 година, први пут поново заједно наступили, а у разговору са управником Народног позоришта Божидаром Ђуровићем, обећали су да ће на сваки начин, у зависности од раније уговорених обавеза, покушати да у скорије време пронађу слободан термин и гостују у некој од представа са нашег оперског репертоара.

Р. П. Н.

ИНТЕРВЈУ / ЈАСМИНА ТРУМБЕТАШ ПЕТРОВИЋ

Уметност оплемењује само ако сте искрени

Уштампи, и италијанској и корејској, написали су да је једина странкиња међу Италијанима у подели – примадона београдске Опере, Јасмина Трумбеташ.

Великом низу успешних међународних наступа, првакиња наше Опере Јасмина Трумбеташ Петровић, недавно је дописала још један – на сцени корејског Сеул арт центра, у улози То То Сан, главне јунакиње чувене Пучинијеве опере „Мадам Батерфлај“. На Далеки исток наша примадона је отпутовала захваљујући признатој италијанској уметници, диригенткињи Ђани Фрати (која је неколико пута гостовала у Народном позоришту) и руководству опере „Петручели“ (Petrucci) из Барија.

„Нас две смо се среле летос у Барију и том приликом ми је Ђана предложила да наступим у улози То То Сан у Сеулу“, прича госпођа Трумбеташ Петровић у интервјуу за Позоришне новине и додаје: „Била сам почастована позивом, али требало је то да одобри и уметничко руководство опере у Барију. Када су ме чули, нису имали дилему и потврдили су моје учешће. Реч је о заиста великој италијанско-корејској продукцији која је окупила бројна значајна имена из света оперске уметности. Представа је режирао Данијеле Абадо, син још познатијег оца, диригента Клаудија Абада, а други редитељ је био Борис Стетка. Свирао је Оркестар сеулске филхармоније на челу са маестром Фратом. Главне улоге су поверене Италијанима, а мале корејским уметницима: Пинкертон је био тенор Франческо Аниле (Фабио Андреоти), Шарплес – баритон Паоло Кони, Сузуки – мецосопран Патриција Скиволето, Горо – Орландо Полидори и међу њима, у насловној улози, ја, једина из Србије“.

Мора се признати, заиста одабрано друштво...

Била је велика част и одговорност певати са врхунским уметницима који наступају на великим светским сценама као што су миланска Скала, Метрополитен... Све се дешавало у Сеул арт центру, прелепом, импозантном умет-

ничком здању са три сале од којих она највећа, позоришна, за оперске представе, има око 3000 места. Нисам могла ни да претпоставим да је та огромна сала тако акустична и да ће ми бити више него лако да певам на тој сцени.

То је била још једна изузетна прилика да потврдите свој неоспорни квалитет...

Иако су за главну улогу биле ангажоване три уметнице, мене су одредили у прву поделу, тако да сам певала премијеру и сутрадан још једну представу у вечерњем термину. Заједно са матинеима, изведено је укупно пет представа. Заиста, све време док смо спремали представу, било је присутно ве-

лико узбуђење и одговорност. Били су то нови услови, нова лица, велики професионалци... Али, нисам посустајала. Схватила сам како је то јединствена прилика да станем раме уз раме са великим певачима и покажем своје гласовне могућности. Ни једног тренутка нисам осетила никакав јаз међу уметницима, већ само потврду да сам једна од њих, што ми је била велика сатисфакција.

Током своје досадашње успешне и богате каријере, наступали сте у три продукције „Мадам Батерфлај“. По чему се ова разликује од претходних?

Пре свега по томе што њена поставка одступа од традиционалног. У њој се тежи једноставности и дискретности, најпре у минимализму сценографије која има акценат на белом, што истовремено симболизује нешто чисто, искрено и девичанско, али и гашење живота, смрт. Потом, ту су и једноставни костими: Батерфлај носи црвени и бели кимоно који није традиционалан, Пинкертон је, опет, у белој униформи, чланови хора носе беле костиме и беле ма-

ске. Сцена, сва бела, има облик кутије. Порука целе представе је да се рађамо и умиремо управо у том малом простору, кутији. Промене расположења и драмске радње прати смена различитих боја светлости. Покрети су сведени на минимум, а акценат је на певању и мимици лица.

Какав је био одзив корејске публике, с обзиром да ова поставка, судећи по томе што сте

рекли, очито „искаче“ из неких уобичајених шаблона?

Свака од пет изведби је била крцата. Просто је невероватно како та публика уме да слуша представу и колико је то за њих догађај, а карте су веома скупе. Морам да кажем да је све било одлично организовано. Пробе су се одржавале сваког дана, и упркос томе владало је велико стрпљење, не само код нас певача, него и код редитеља и диригента. Корејски народ је заиста диван. Толико су посвећени ономе што раде, веома су љубазни и увек спремни да вам помогну... Наравно, после премијере је све било лакше. Изузетно сам била задовољна својим певањем.

Потврда томе су и одличне критике које сам добила од стране Италијана, који знају шта је белканто, а које су се завршавале са „Bravissimo, Jasmina“! Корејска публика ме је испратила овацијама, а многи су ми прилазили и говорили како обожавају мој глас. Заиста дирљиво.

Овације сте доживели и пролетос од мариборске публике. Наиме, на сцени Словенског на-

родног гледалишча, у улози Леоноре, представили сте се на премијерном извођењу ремек-дела Ђузепеа Вердија „Моћ судбине“...

Да, често сам добијала аплауз на отвореној сцени, а на крају представе, заједно са осталим протагонистима, публика нас је поздравила вишеминутним овацијама. Успех је још већи када се у обзир узме чињеница да сам за веома кратко време успела да се уклопим у ансамбл и спремим тако захтевну улогу. Узбуђење је било велико, јер сам на једној режисерској и једној музичкој проби морала да савладам све што су они увежбавали месец дана припремајући премијеру. С друге стране, срела сам се с потпуно новим ансамблом и партнерима, а скоро читаву оперу, сценски и музички, поставили су Италијани. Било је заиста изванредно. Тај наступ је био само још једно у низу искустава која ме прате у уметничкој каријери, али им увек изнова приступам са истим ентузијазмом и жаром за успех, без обзира где сам, на којој сцени у свету.

Који Вам репертоар највише „лежи“? Некако, стиче се утисак да је то управо италијански...

Да, баш тако. Када певам дела италијанских композитора осећам се лако, полетно. Многи музички експерти због моје боје гласа кажу да сам „вердијанка“, а на репертоару имам много остварених улога управо из Вердијевих опера. Издвојила бих Аиду, Амелију из „Бала под маскама“, Леонору из „Трубадура“, Елизабету из „Карлоса“...

Какви су Вам планови у наредном периоду?

Чека ме пуно посла. Спремам неке нове улоге. Код нас се обнавља „Дон Карлос“, а припремам и концерте које ћу имати овде и у иностранству. Поново се враћам у Марибор који је идуће године Центар европске културе. Наравно, увек искрсне нешто што нисте планирали, па ти наступи често буду и најдражи. Међутим, за уметника је најдраже од свега да буде вољен и поштован у својој земљи. Нажалост, то често изостане. Даније дела која иза себе оставимо, многи би били заборављени. То је ваљда особина малих средина као што је наша. Но, музика и уопште уметност је нешто што оплемењује, само ако сте према њој крајње искрени. А ја то јесам.

■ Микојан Безбрадица ■

У СУСРЕТ ПРЕМИЈЕРИ

Живот је сан у два века

Једно од најпознатијих дела светске класичне драмске литературе, „Живот је сан“ Педра Калдерона де ла Барке, имало је своју праизведбу у Народном позоришту веома рано, 28. новембра 1875, дакле свега седам година по оснивању сталног театра у Београду. Било је то непосредно по ослобођењу од вишевековне турске власти, и образовани Срби, који су били реткост, школовали су се најчешће у Аустрији и Француској те су немачки и француски, уз мађарски који је био близак војвођанском становништву, углавном били једини европски језици које су познавали. Тако је и Александар Сандић, уместо са оригинала, комад превео са немачке прераде К. А. Веста (отуда, као и услед ондашњег обичаја да се нека властита имена преводом, имена неких ликова су, као што ће се видети, необична), а на сцену га је поставио први глумац, Милош Цветић. Представа је играна само једном, што у ондашњој малој престоници, тек корак одмаклој од касабе, није била реткост. Међутим, очигледно је да се београдској публици комад допао, јер већ 10. априла 1880. је поново на репертоару, затим 3. марта 1881, 20. фебруара 1892, 25. септембра 1899, и 26. септембра 1899, да би 11. јануара 1900. био одигран још једном, овог пута у режији Саве Тодоровића.

Међу ретким сачуваним изворима из тог периода, налази се и

листа представе из 1880, која нам говори да су поделу чинили ондашњи истакнути уметници: улогу Зигмонда је тумачио Милош Цветић, Ђура Рајковић је играо Василија, Стеван Даскашев је био Астолфо, Естрелу је тумачила Емилија Поповић, Клоталда је играо Лазар Лугумерски, Милка Гргунова се огледала у улози Розауре, Кларин је био Светислав Динуловић, а у мањим улогама (коморници, служитељ и четовођа) били су Анастасијевић, Савић, Ђорђевић и Р. Поповић. На истом плакату пише и „Коларовићка болесна“, што упућује на то да је једну од женских улога раније она тумачила.

У међуратном периоду Калдеронове речи су се са наше сцене чуле само 1932, и то у комаду „Госпођа Ђаволица“, док се „Живот је сан“, упркос својој свевремености и изразитој сценичности, нашао поново на репертоару тек 8. новембра 1994, у преводу Николе Милићевића, адаптацији и режији Никите Миливојевића, сценографији Бориса Максимовића и костимима Божане Јовановић. Музику је компоновао Зоран Ерић, кореограф је била Анђели-

Љубитељи класике моћи ће да уживају у новој поставци комада „Живот је сан“ од 23. јануара 2012. Представа режира Слободан Унковски, драматург је Славко Милановић, сценограф Мета Хочевар, костимографи Јелена и Светлана Проковић, композитор Ирена Поповић, а улоге тумаче Предраг Ејдус, Никола Ракочевић, Борис Пинговић, Борис Комненић, Бојан Димитријевић, Наташа Нинковић, Нада Шаргин, те студенти Факултета драмских уметности.

ја Тодоровић, лектор Радован Кнежевић, а о сценском покрету је бринуо Ивица Клеменц. Млади али већ афирмисани редитељ окупио је и врхунске глумце. У главним улогама су били Раде Марковић (Базилије), Небојша Дугалић (Сигизмунд), Борис Комненић (Астолфо), Миодраг Радовановић (Клоталдо), Бранко Видаковић (Кларин), Душанка Стојановић (Стела), Данијела Угреновић (Росаура), а у представи која је била прави сценски спектакл, наступало је још тридесет глумаца, студената глуме, музичара, статиста... међу којима су били и стручњаци за сценске ефекте као и чланови ансамбла „Ренесанс“.

Одмах после премијере осванули су написи у новинама како је Амбасада Шпаније иницирала преговоре да представа гостује Мадриду и Барселони, али упркос обостраној заинтересованости до тога није дошло, ве-

роватно због ембарга. На самом крају сезоне, почетком јула, одигране су три представе на фестивалу „Град-театар Будва“, у новембру исте године, на Дан нашег националног театра, Никита Миливојевић и Небојша Дугалић (за Сигизмунда и Грумија у Шекспировој „Укроћеној горопади“) су овенчани Наградом Народного позоришта, а Душанка Стојановић Похвалом. Исте јесени, представа је проглашена најбољом на Фестивалу класике у Вршцу, а Миливојевић је добио Награду за адаптацију и режију, док је у пролеће 1997. на Данима Миливоја Живановића у Пожаревцу, Дугалић освојио Награду за најбољег глумца Фестивала.

Представа се одржала на репертоару све до сезоне 2001/02. и за то време је, поред гостовања на поменутим фестивалима играна и у Ужицу. Доживела је 60 реприза, а видело ју је више од 24.000 задовољних гледалаца. Током тих осам сезона, било је и измена у подели: Јасмина Иванишевић је једно време играла улогу Росауре а потом и Стеле, улогу Кларина су тумачили и Љубомир Бандовић, Јанош Тот, те Срђан Ивановић. Треба поменути и да су нарочито млађи глумци једва чекали да „ускоче“ у неку од мањих рола, али и да ни њихове искусније колеге нису одбијале прилику да учествују у овој изванредној поставци, која је, као ретко која, давала подстицај размаштавању и разигравању.

■ Јелица Стевановић ■

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ / ЈОВАН ВЕСЕЛИНОВИЋ

Од класике до праизведбе

Неколико је значајних повода за разговор са солистом балета Јованом Веселиновићем. Протеклу позоришну сезону обележио је изузетном интерпретацијом Солора, ратника краљевске касте у балету „Бајадера“, за коју је добио Награду Народного позоришта. Недавно је одушевио публику тумачећи насловну улогу у светском праизвођењу балета „Александар“, у кореографији Роналда Савковића. У разговору за Позоришне новине прича нам о својим утицима, плановима...

Шта мислите о наградама? Да ли признања суштински мењају Ваш однос према професији?

Награде не мењају мој однос према професији зато што оне представљају признање за оно што сам урадио, као и стимуланс за предстојећи рад. Ипак, доносе мало више одговорности, посебно према представи за коју сам награђен. Нарочито ми је драго што сам добио награду за улогу Солора, јер је „Бајадера“ велика представа која се у свету игра скоро 150 година, прави бисер класичног балетског репертоара. Изузетна је била сарадња са чувеном Габријелом Комлево из Маријинског театра, која ми је оставила довољно простора да пронађем оно што ћу моћи најбоље да изведем на сцени, али, наравно, у оквиру њеног концепта. У проналажењу правог пута ми је изузетно помогла и госпођа Иванка Лукатели, као педагог.

Тумачите све прве улоге балетског репертоара. Иако је пред Вама, евидентно, још много нових улога и представа, на сцени препознајемо комплетног, зрелог уметника. Какве улоге сада прижељкујете?

Свакако је класика оно што највише волим. Издвојио бих представу „Жизела“, као омиљену. Романтични стил овог дела ми највише лежи, али је и сама кореографска поставка одлично осмишљена и врло прецизна, тако да нема много дилема за играча. Волео бих да све представе класичног балетског репертоара об-

новимо и прилагодимо веку у којем живимо.

Балет „Александар“ је доживео велики успех код публике. Веома сте нас изненадили и освојили својим тумачењем Александра Великог. Да ли сте уопште свесни какву сте трансформацију направили? Колико је енергије или личног преиспитивања било потребно да бисмо на сцени видели „новог“ Јована?

„Александар“ је веома чудан балет по својој концепцији. Драматуршки интересантно постављен, прецизно дефинисаних играчких деоница, тако да сам на време схватио да кроз игру морам да дочарам потпуно различиту улогу у сваком сегменту, како бих успео да изградим и представим публици различите односе и осећања према осталим протагонистима. Основна прича је и заснована на односима Александра и људи који га окружују. Веома је значајно и то да сам од кореографа добио слободу да самостално градим своју улогу, према личном доживљају. Изузетна ми је част што сам први играч на свету који је наступио у улози тако великог владара и човека.

■ Бранкица Кнежевић ■

ЛИЧНОСТИ БЕОГРАДСКОГ БАЛЕТА (21) / ПИШЕ МИЛИЦА ЗАЈЦЕВ

ФЕЛТОН

Иванка Лукатели: искористити тренутак

Иванка Лукатели се родила 1948. у Београду, где је 1965. завршила Средњу балетску школу „Лујо Давичо“ у класи педагога Ксеније Кецојевић, после чега постаје чланица београдског Балета. Најпре игра у ансамблу (што сматра изузетно значајним за сваког балетског уметника), затим добија мање солистичке улоге и убрзо осваја репертоар примабалерине. Као уметница складне фигуре и прецизно обликоване технике, способна је да ефектно и са лакоћом изведе најзахтевније виртуозне комбинације класичне и савремене игре, и да са подједнаким успехом креира улоге стандардног и неокласичног репертоара. Са зрелом иском и искуством стекла је сигурност и у глумачком обликовању својих плесних улога и заузела истакнуто место у плејади београдских и југословенских примабалерина.

Несвакидашња прецизност и лакоћа њене игре, хитрина извођења разноврсних окрета и способност за пантомимско нијансирање плесних ликова, привукли су пажњу и наших и иностраних кореографа: Парлића, Костићеве, Шпаремблека, Логунова, Пилипенкове, Кокотовићеве, Пребила, а имала је успеха и у интерпретаци-

ји играчких дела Нојмајера, Лубовича, Шара, Атанасију и других.

Играла је главне улоге у класичним балетима „Лабудово језеро“, „Успавана лепотица“, „Крцко Орашчић“, „Дон Кихот“, „Жизела“ и др. и у савременијем репертоару као што су „Двобој“, „Абракас“, „Cattuli carminae“, „Сан летње ноћи“, као и у балетима домаћих композитора – „Кинеска прича“, „Адам и Ева“, „Весник буре“. Наступала је са ентузијазмом и у кореодрамама Наде Кокотовић: „Отело је убио Ценис“, „У потрази за изгубљеним временом“, „Валцери“...

Имала је запажен солистички ангажман у минхенској Опери, а била је шеф Балета у Новом Саду и Београду. Ревносно је следила мото: искористити својих пет минута у право време. То се можда најбоље видело у три случаја. Најпре на Другом међународном такмичењу младих балетских уметника у Москви, 1973. када је, са прваком Радетом Вучићем као партнером, ушла у други круг овог веома угледног балетског конкурса. По завршетку надахнуто изведеног неокласичног дуета „Двобој“ Де Бамфила, у поставци Димитрија Парлића, који зналачка московска публика никада пре тога није видела, у препуној сали Большој театра је настао непријатни тајак. Међутим, за трен је чувено

позориште одјекивало од срдачног аплауза и одушевљења тих, веома избирљивих гледалаца. Био је то до данас највећи успех наших уметника на овом престижном такмичењу. Велики успех ови уметници су поновили и на Такмичењу балетских парова у Јапану, 1978, где су наступали у финалу. Други значајан момент у каријери Иванке Лукатели било је идејно осмишљавање и организовање три „Сусрета прве врсте“ најугледнијих југословенских балетских уметника у Београду, 1984, 1985. и 1986, који су потврдили да уметничка игра, и тада често друштвено занемаривана, има код нас озбиљне прегаоце. И, најзад, насловна улога у балету „Јелисавета“ Зорана Ерића у кореографији Лидије Пилипенко, којом је прославила 20-годишњицу свога уметничког рада, о којој је остало забележено: „...Јелисавету је успешно остварила Иванка Лукатели истичући

играчке компоненте ове сложене улоге. Она је готово изгарала у ковитлацу игре, какву је кореографкиња замислила, при чему је била много мање Јакшићева 'охола Ла-

тинка, семе раздора црногорских великаша', а много више страствена жена која, заслепљена оданошћу Млетачкој републици, несвесно чини прељубу и потом испашта губећи разум...“

Кад се повукла са сцене, Лукателијева се посветила репетиторству и педагогији, коју сматра озбиљним послом и то не само што захтева стално учење „јер се ствари у балету јако брзо мењају...“, већ и због одговорности да се од дејег тела направи облик који зна да игра и да се потом каријера ученика будно прати. У њеној класи је, поред осталих, дипломирала Ашхен Атаљанц, убрзо најмлађа примабалерина Народног позоришта у Београду.

За педагошки и репетиторски рад у школи и позоришту, Иванка Лукатели је добила заслужену Награду за животно дело и националну пензију за врхунски допринос развоју културе и уметности у нашој земљи. (наставиће се)

СЛОЈЕВИТА ЛИЧНОСТ МИЛАНА ГРОЛА (3) / ПИШЕ ЗОРАН Т. ЈОВАНОВИЋ

ФЕЛТОН

Школовање Милана Грола

Милан Грол припада генерацији познатих књижевника и научника – Јована Скерлића, Милана Ракића, Радоја Домановића, Стевана и Косте Луковића, Александра Белића, с којима ће остати тесно повезан у животу и раду.

Први разред основне школе свршио је у Мраморку, а све остале у Београду. Полазио је Теразијску основну школу (у Дечанској улици). Школски другови су му били Јован Скерлић, Ђорђе Бањанин, Чедомир Петровић, Војислав Маринковић, Јован Врабец и други. Уписао се у Другу мушку гимназију. „Прва мушка сматрана је у оно време 'госпоцком', док је Друга била 'мангупска',“ бележи Милодраг Ристић у београдској „Правди“. А сам Грол се присећа: „На крају шестог разреда гимназије застао сам преобладавајући се. Четири године основне школе, шест година гимназије: десет година та-

ворења о врату једне сироте матере, чинило ми се доста; иако сам после примио још толико из тих истих руку кад су биле старије и уморније... Хтео сам отићи као питомац окружне самоуправе на пољопривредну академију. Кад сам затражио школску сведоцбу, пословођа гимназије, професор математике Петар Типа, као свог одличног ђака одврати ме и по саветова да продужим гимназију. Послушао сам, али још увек с толико исто мало јасног гледања у оно што ће даље бити са мном, с колико сам се пре тога био решио на први корак“.

У чланку о Љуби Стојановићу, који му је извесно време био професор српског језика у Другој београдској гимназији, Милан Грол бележи и ову анегдоту: „Незадовољан одговорима оних које испитује, Љуба Стојановић изражава рђа-

во мишљење о целом разреду: 'Ја не знам ко је вас пустио у други разред...' Из тишине у којој би се мува чула, мени се из једне далеке

клупе оте луд одговор: 'Чика Лаза' (фамулус, послужитељ). За тренутак, његове обрве издижу се изнад очију које устрељују, али смех јачи од свега, смех његов и целог разреда спасава ситуацију“.

Испит зрелости Грол је положио у истој, Другој београдској гимназији, јуна 1895, а председник испитне комисије је био Богдан Поповић. Крајем месеца, 21. јуна те године, одржан је Други мату-

рантски збор, на којем су говорили Мил. Ковачевић, Герасим Ивезић, Јован Скерлић и Иван Луцић. Према напису у „Дневном листу“, матуранти су следећег дана кренули на заједничко путовање низ Дунав до Неготина и при повратку свратили у Смедерево. У својим белешкама Грол помиње како је, после матуре, у Смедеревоу на омладинској забави „Обилића“ разговарао са Богданом Поповићем, који је тада био председник „Обилића“ и који му је говорио о његовом матурском писменом задатку, о студији књижевности, о програму својих предавања, те о широком пољу рада на факултету који му је препоручавао „као младом човеку који воли књижевност и показује осећања за њу“.

Вероватно под утиском тог разговора, Грол се 1. септембра 1895. уписује на Филозофски факултет, односно на историјско-филолошки

одсек Велике школе. Истог дана, одмах за његовом, регистрована је и пријава Јована Скерлића. У пријавном листу је наведено да је „вере православне, држављанства српског, са станом у Ул. Скадарској бр. 4, имовног стања сиротног“.

Велика школа, која је у почетку делила Капетан-Мишино здање са Првом гимназијом, Народном библиотеком и Народним музејем, добила је у току школске 1896/97. године на своју употребу скоро цело Капетан-Мишино здање, што је у многоме побољшало услове за њен рад. По новој уредби, историјско-филолошки одсек је био подељен на историјско-географски и лингвистичко-литерарни. На другој години Филозофског факултета било је 28 слушалаца, и то 10 на природно-математичком и 18 на историјско-филолошком. Кад је нова уредба ступила на снагу, за историјско-географски одсек се одлучило 10, а за лингвистичко-литерарни, заједно са Гролом, 8 слушалаца. (наставиће се)